

TÖBB HASZONNÖVÉNY TERMESZTÉSÉT IS KIEMELTENSZORGALMAZZA A MEZŐGAZDASÁGI KIFIZETÉSI ÉS INTERVENCIÓS ÜGYNÖKSÉG

Bírálják a gazdák a kiszámíthatatlan támogatást

A mezőgazdasági termelés elképzelhetetlen területalapú támogatások nélkül az Európai Unióban, így Romániában is. Az agrárminisztérium bizonyos növények és állatfajok megkülönböztetett támogatásával próbálja előnyös helyzetbe hozni a különböző ágazatokat. Az általunk megszólaltatott agrárvállalkozók szerint azonban a romániai agrárpolitika legnagyobb hibája a bizonytalanság és a kiszámíthatatlanság.

» MAKKAY JÓZSEF

A Mezőgazdasági Kifizetési és Intervenciós Ügynökség (APIA) bukaresti központja a napokban tette közzé a tavaly átutalt mezőgazdasági támogatások értékét és eloszlását a különböző mezőgazdasági ágazatok között. A 2019-es esztendőben 759 466 romániai termelőnek fi zettek mezőgazdasági támogatást 690,98 millió euró összértékben. A pályázó gazdák 90 százalékanak támogatási kérését fogadták el. Összesen 850 ezer termelő kérése érkezett

A mezőgazdasági termelés szerkezete és a termesztett szántóföldi növények választéka egyre inkább az agrártámogatások mértékétől függ. Miközben Brüsszelben nagy viták övezik a Közös Agrárpolitika (KAP) 2020 utáni agrártámogatási sarkaszámait – erősödik az az uniós lobb, amely az eddigi agrártámogatások összegének egy részét átcsoportosítaná környezetvédelmi célokra –, a hazai termelők szerint azonban a támogatások csökkentése leépítheti az amúgy is takaréklángon égő román agrárágazatot. Több olyan termelővel is elbeszélgettünk, akik azt kifogásolják, hogy a romániai területalapú támogatás eleve sokkal kisebb, mint nyugat-európai vetélytársaié, és ha az uniós agrárbüdzsét lefaragásával ezt tovább karcsúsítják, akkor még több termőföld marad megoldozatlan országunkban.

Kiszolgáltatott állattartók

Szepesi Loránd mintegy négyszáz hektár mezőgazdasági területen gazdálkodik a szilágysági Menyő határában. Disznóhizlaldájából évente hét–nyolcezer hízott sertést értékesít szatmárnémeti és nagybányai vágóhidaknak. A több lábbon állás érde-

kező a következő esztendőben milyen agrártámogatásokra számíthat, azaz mire alapozhat. A mi gazdaságunk a 2019-es területalapú támogatásoknak csak a 70 százalékát kapta meg, az eladott sertések és a törzskönyvezett marhák után járó tavalyi támogatás még csak ígéret, egy lejt nem utaltak át belőle. Legalább ekkora baj, hogy nem tudjuk, idén mire számíthatunk. Mindig év közben derül ki, hogy a szántóterületekért, a legelőkért és az állatokért mennyit fizet majd az APIA – összegzi a hazai termelők egyik visszatérő panaszát a Szilágy megyei agrárvállalkozó.

Kiemelkedő támogatás a dohányra

A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó gazdák vagy nagyobb agrárvállalkozók azért vannak szerencsésebb helyzetben, mert az ország legnagyobb részén legalább a területalapú támogatást kifizeti idejében az APIA. Ugyanakkor van néhány haszonnövény, amire jelentős plusztámogatás jár: egy hektár dohányra 1569 euró, a komlóra 400, a cukorrépára 74, míg egy hektár len- vagy kenderültetvényre 8,9 euró értékű lejtámogatás igényelhető.

» A fő különbség a román és a nyugati országok agrárpolitikája között, hogy nálunk folyamatosan bizonytalansággal találják szembe magukat a gazdák.

deklódik a dohánytermesztés iránt. Szintén sokan vállalják a cukorrépa termesztését is, hiszen a megyében a marosludasi cukorgyár vásárolja fel a terményt. Míg valamikor nagy kiterjedésű komlóültetvények is voltak Erdély középső részén, erre a támogatásra ma már alig van jelentkező. „A hektáronkénti négyszáz eurós támogatás nem elegendő, hiszen a komló termesztéséhez külön technológia és nagy beruházás kell” – fogalmaz Bordi Zoltán, aki a biztos felvásárlás elmaradásával magyarázza a valamikor szintén népszerű len- és kendertermesztés iránti közömbösséget is.

Jobb lábakon áll a szántóföldi növénytermesztés

A Maroskece határában mintegy 180 hektár szántóföldön gazdálkodó Varró István marosludasi agrárvállalkozó nagy területen foglalkozik cukorrépa-termesztéssel. Azt mondja, hogy a cukor világpiaci árának folyamatos csökkenésével a ludasi cukorgyárnak eladott nyersanyag ellenértéke éppen csak fedezi a kiadásokat. „A haszon tulajdonképpen a hektáronkénti 74 eurós APIA-különtámogatás. Ha ez nem lenne, senki nem termesztené cukorrépát, mert nem éri meg. Igazából azokat a haszonnövényeket támogatják kiemelten, amelyeknek e nélkül ráfizetéses a termesztése” – magyarázza a farmer.

Ugyanakkor van területalapú többlettámogatásra szóló lehetőség is, ha a termelő részt vesz az APIA által meghirdetett, európai uniós agrár-környezetgazdálkodási programban. Ennek lényege, hogy a termelő minősített vetőmagokat használ, illetve a szakhatóság által meghatározott növényeket termeszt – a teljes termőterület mintegy tíz százalékát például szójjával kell bevetni –, cserébe pedig a teljes szántóterületre további 55 euró hektáronkénti plusztámogatást kap. Varró szerint ilyen rendszerben kifi zetődőbb a szántóföldi növénytermesztés, a farmerek mégis azoknak a haszonnövényeknek a termesztését választják, amelyek teljes egészében gépesíthetők. A maroskecei farmon jelenleg a cukorrépa és a kukorica a két húzó növény, szalmás gabonát inkább a szükséges vetéscseré miatt termesztene. A búzának és az őszi árpanak kicsi a jövedelmezősége, ezért egyre nagyobb területeken kell termesztetni, hogy az agrárvállalkozónak megérje ebbe fektetni.

A 24 hektáron zöldségtermesztéssel is foglalkozó maroskecei vállalkozó a szakminisztérium fólia alatti zöldségtermesztési programját kifogásolja, amely csak kisgazdáknak szól. Varró úgy véli, ennek nemzetgazdasági haszna elhanyagolható. Ha a kormány a nagyobb területen termelő farmereket is támogatná ebben, jelentősen csökkenteni lehetne például az importból származó zöldségek helyettesítését hazai paradicsommal, paprikával, uborkával vagy padlizsánnal.

Belevágnak. A jelentős támogatás és a biztos felvásárlás miatt egyre több gazda érdeklődik a dohánytermesztés iránt

be a megyei hivatalokba, és ezek közül mintegy 90 ezer gazda pályázatát utasították el különböző okokra hivatkozva. A kifizetett összegek 90 százalékát a területalapú támogatások teszik ki: tavaly a hektáronkénti alap-támogatás 102,6 euró volt, ami a gazdák vállalásaitól függően kiegészíthetett más támogatásokkal is. Míg a területalapú támogatások 80–90 százalékát a megyei APIA-igazgatóságok rendszerint az igénylés benyújtásának évében átutalják a gazdák bankszámláira, addig a különböző, termesztett növények és tenyésztett állatfajok után járó kiemelt támogatást csak a következő esztendőben kapja kézhez a gazda.

kében tavaly Luxemburgból vásárolt 72 limousine tényészűsöt, hogy megalapozza új húsmarhafarmját. A Tövishát legjelentősebb agrárvállalkozójaként mégis arra panaszkodik, hogy kiszámíthatatlan a romániai agrártámogatási rendszer. „Sok farmon megfordultam az utóbbi tíz évben Nyugat-Európában. A fő különbség a román és a nyugati országok agrárpolitikája között, hogy nálunk folyamatosan bizonytalansággal találják szembe magukat a gazdák. Nemcsak a kiszámíthatatlan felvásárlási árak okoznak sok fejfájást, hanem az agrártámogatások körüli káosz. A francia, a német vagy az osztrák gazda már év végén tisztában van azzal,

Bordi Zoltán, az APIA Maros megyei aligazgatója szerint egyre többen igényelnek különtámogatást cukorrépa- és dohánytermesztésre. A Mezőségeken régen igen népszerű haszonnövény volt a dohány, a rendszerváltás utáni időszakban a hazai dohánygyárak felszámolásával a felvásárlás is megszűnt. Az utóbbi években néhány nagy külföldi dohánygyár ismét telephelyet létesített Romániában, ahonnan jó minőségű alapanyagot vásárolnak fel. Ennek a trendnek az elősegítésére emelte meg a szakminisztérium a dohánytermelés támogatását. Bordi Zoltán szerint a jelentős támogatás és a biztos felvásárlás miatt egyre több gazda ér-

» Van néhány haszonnövény, ami után jelentős plusztámogatás jár: egy hektár dohányra 1569 euró, a komlóra 400, a cukorrépára 74 euró értékű összeg igényelhető.